

Competitor Information and Competitive Knowledge Management in a Large, Industrial Organization

TkL Anneli Pirttilän väitöskirja "Competitor Information and Competitive Knowledge Management in a Large, Industrial Organization" tarkastettiin Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa 5.12.1997. Vastaväittäjänä toimi professori Antti Haahti (Tampereen yliopisto) ja valvojana professori Markku Tuominen.

Anneli Pirttilän väitöskirjatutkimus pyrkii täydentämään perinteistä strategisen johtamisen ja päätöksenteon näkökulmaa teollisuusyrityksen kilpailijaseurantaan tarkastelemalla asiaan liittyviä ilmiöitä tiedon ja tietämyksen hallinnan ja hyödyntämisen näkökulmasta. Tutkimuksessa on selvitetty, miten teollisuusyritys ja siinä toimivat yksilöt ja ryhmät tunnistavat kilpailuympäristön ja määrittelevät siellä toimivat kilpailijat, käsittelevät kilpailijatietoa ja tekevät siitä tulkintoja. Työssä on tarkasteltu myös sitä monimuotoista prosessia, jossa yrityksessä toimivien yksilöiden ja ryhmien kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen tuloksena syntyy yrityksen yhteinen tieto- ja osaamisvaranto, joka luo kilpailuetua yritykselle.

Väitöskirjatyöhön sisältyy kansainvälisesti toimivassa metsäteollisuusyrityksessä tehty laaja empiirinen tutkimus, jossa on pyritty analysoimaan, miten tässä yrityksessä toimivat johtajat ja asiantuntijat todellisuudessa kilpailijoita seuraavat, mistä he tietonsa saavat sekä mihin tarkoituksiin ja millaisissa työprosesseissa he kilpailijatietoa todella työssään käyttävät.

Väitöskirjatutkimuksen lähtökohtana on ilmeinen ristiriita systemaattisen kilpailijaseurannan mallin ja yrityksissä vallitsevan todellisuuden välillä. Aikaisemmat kilpailijaseuranta käsittelevät tutkimukset ovat pyrkineet ennen kaikkea kehittämään menetelmiä ja tekniikoita, joita käyttäen yritykset voivat analysoida kilpailijoitaan tai myös antamaan ohjeita siitä, miten kilpailijaseuranta voitaisiin organisoida mahdollisimman tehokkaasti. Pirttilän väitöskirjassa esitetään, että systemaattisen kilpailijaseurannan puhtaan rationaalinen lähtökohta ei ota huomioon niitä erityispiirteitä, joita tietoon ja tietämykseen resursseina liittyy. Kilpailijatiedon ja tietämyksen hallintaa tarkasteltaessa on tärkeää muistaa, että tietoa ei voida rinnastaa fyysisiin tuotannonvälineisiin. Kilpailijatietoa ja tietämystä ei voida siirtää, varastoida ja käsitellä kuten fyysisiä resursseja eikä sitä voida hyödyntää samalla tavalla kuin muita yrityksen liiketoiminnalle oleellisia resurssivirtoja.

Pirttilän väitöskirjassa korostetaan, että kilpailijatiedon ja tietämyksen hyödyntämisessä johtajia ja asiantuntijoita rajoittavat heidän kognitiiviset kykynsä – tiedon havaitsemiseen, tulkintaan, ymmärtämiseen ja oppimiseen liittyvät kyvyt. Kilpailijatieto jalostuu ymmärtämykseksi ja päätöksenteon osatekijäksi ennen kaikkea inhimillisten prosessien kautta. Kilpailijaseurannassa korostuu johtajien ja asiantuntijoiden sekä eri organisaatioryhmien kyky hankkia ja vastaanottaa kilpailijatietoa sekä jalostaa sitä muotoon, jossa sitä voidaan hyödyntää pyrittäessä saavuttamaan liiketoiminnalle asetetut tavoitteet.

Pirttilän väitöskirjassa on päädytty esittämään joitakin suosituksia kilpailijaseurannan tehokkaalle organisoimiselle teollisuusyrityksessä. Vaikka kilpailijaseurannan keskittämisessä on kiistattomat tehokkuusetunsa, tutkimuksen mukaan kilpailijaseurannan määrittämisessä pelkästään yhden organisaatioyksikön tehtäväksi on merkittäviä haittoja. Pirttilän mukaan yksi yksikkö tai organisaatioryhmä ei voi seurata, havaita ja tulkita kilpailullista toimintaympäristöä johtajien ja muiden asiantuntijoiden puolesta, vaan kilpailijatiedon ja tietämyksen hallinta on ennen kaikkea prosessi, jossa johtajat ja asiantuntijat ja näistä muodostuneet ryhmät itse käsittelevät tietoa omissa työprosesseissaan, oppivat siitä ja parantavat näin oman yrityksensä kilpailukykyä.